

**THE INFLUENCE OF REWARDS OF CAREGIVING AND
PERSONAL FACTORS ON STRAIN OF FAMILY CAREGIVERS
OF PATIENTS WITH STROKE**

KEWALIN SANGBOON

With compliments
of
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2002
ISBN 974-04-1501-6
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

TH
K49i
๕๐๐๖
๕.๒

4237329 NSAN/M : MAJOR: ADULT NURSING ; M.N.S. (ADULT NURSING)
KEY WORDS : REWARDS OF CAREGIVING/STRAIN/STROKE/FAMILY
CAREGIVER

KEWALIN SANGBOON : THE INFLUENCE OF REWARDS OF
CAREGIVING AND PERSONAL FACTORS ON STRAIN OF FAMILY
CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE. THESIS ADVISORS : SAIPIN
GASEMGITVATANA, D.N.S., WANPEN PICHITPORNCHAI, Ph.D., MAYUREE
KAEWCHANTR, M.Sc. (NURSING). 128 p. ISBN 974-04-1501-6

Caregiving of stroke patients often has a negative impact on caregivers since the trend of short hospitalization has increased. However, in Thai society, some qualitative studies have shown that caregiving is not always a negative experience or considered as a burden; there are positive aspects for all family members. For example, the rewards of caregiving are important factors which can reduce stress and strain in caregivers and stroke patients. The objectives of this study were as follows: to explore the relationship between demographic information of caregivers (gender, age, relation to patient, socioeconomic status), rewards of care giving, strain from direct care, and strain from worry among caregivers of stroke patients, and to examine the incorporated predictability of gender, age, relation to patient, socioeconomic status, rewards of caregiving on strain from direct care and strain from worry.

In this study, 140 caregivers of stroke patients were recruited from the Out-Patient Department of Prasat Neurological Institute and Ratchavitee Hospital. The self-administered questionnaire was composed of four parts: demographic information, rewards of caregiving, strain from direct care, and strain from worry. Data were collected from July to October of 2001. The data were analyzed by descriptive statistics, Pearson's product moment correlation and Stepwise multiple regression.

The results showed that sixty percent of caregivers were female with the mean age at forty-three. More than half were married (66.00%). Forty percent of them had an elementary level of education. Thirty-eight percent were spouse caregivers and 51.43% were children caregivers. The average family income was less than 5000 baht per month (31.43%). Sixty percent reported that they had adequate income for family expense. The total scores for rewards of caregiving reported by caregivers were high. The scores for strain from direct care reported by caregivers were low and the scores for strain from worry were high. Rewards of caregiving were significantly related to strain from direct care ($r = -.201, p < .05$). The regression model could explain 4% of total variance of strain from direct care. Relation to patient was significantly related to strain from worry ($r = .237, p < .01$). The regression model could explain 6% of total variance of strain from worry.

This study has implications for adult nursing in providing a better understanding of relationships between relation to patient, rewards of caregiving and strain among caregivers of stroke patients. Also, this study provides suggestions of health intervention programs for caregivers of stroke patients.

4237329 NSAN/M : สาขาวิชา : การพยาบาลผู้ใหญ่ ; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

เกวลิน แสงบุญ : การศึกษาอิทธิพลของรางวัลจากการดูแล ปัจจัยด้านผู้ดูแลต่อความเครียดของญาติระหว่างดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (THE INFLUENCE OF REWARDS OF CAREGIVING AND PERSONAL FACTORS ON STRAIN OF FAMILY CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สายพิน เกษมกิจวัฒนา, พย.ด., วันเพ็ญ พิชิตพรชัย, Ph.D., มยุรี แก้วจันทร์, วท.ม. (พยาบาล). 128 หน้า. ISBN 974-04-1501-6

การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองนั้น เป็นภาระของญาติในการดูแลต่อเนื่องภายหลังจากจำหน่ายจากโรงพยาบาล ผลที่เกิดขึ้นมักเป็นผลทางลบสืบเนื่องจากการที่ผู้ดูแลทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการดูแล แต่จากการศึกษาเชิงคุณภาพในบริบทของสังคมไทยพบว่าผู้ดูแลมีความรู้สึกที่ตึงเครียดเป็นรางวัลและเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับสมดุลจากผลทางลบที่เกิดขึ้น ช่วยลดความเครียดระหว่างดูแลผู้ป่วย ทำให้ผู้ดูแลสามารถปรับตัวในบทบาทผู้ดูแลดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของรางวัลจากการดูแลต่อความเครียดจากการดูแลของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 140 ราย ที่ติดตามผู้ป่วยมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกของสถาบันประสาทวิทยาและโรงพยาบาลราชวิถี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนบุคคล แบบวัดรางวัลจากการดูแล แบบวัดความเครียดจากการดูแลโดยตรงและแบบวัดความเครียดจากความวิตกกังวล เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม 2544 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (60.00%) วัยกลางคน อายุเฉลี่ย 43 ปี สถานภาพสมรสคู่ (66.00%) การศึกษาระดับประถมศึกษา (40.72%) มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยในฐานะคู่สมรส (37.86%) และบุตร (51.43%) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท (31.43%) เพียงพอต่อการใช้จ่าย (60.17%) กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลจากการดูแลในระดับสูง มีความเครียดจากการดูแลโดยตรงในระดับต่ำ และความเครียดจากความวิตกกังวลในระดับสูง รางวัลจากการดูแลมีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการดูแลโดยตรง ($r = -.201, p < .05$) สามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดจากการดูแลโดยตรงได้ร้อยละ 4 และความสัมพันธ์กับผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดจากความวิตกกังวล ($r = .237, p < .01$) สามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดจากความวิตกกังวลได้ร้อยละ 6

จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า พยาบาลควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเกิดความรู้สึกทางบวกเพื่อลดความเครียดจากการดูแลโดยตรงและให้ความรู้ เพิ่มทักษะในการดูแล เพื่อผู้ดูแลสามารถประเมินอาการและจัดการกับความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ดูแลเข้าใจในสถานการณ์การดูแลมากขึ้น